

Міністру захисту довкілля та природних ресурсів України

Руслану СТРІЛЬЦЮ

Шановний пане Міністре,

Минув місяць як Департамент природно-заповідного фонду та біорізноманіття Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (далі - Департамент ПЗФ Міндовкілля), **без очільника**. Директора перевели в інший Департамент, таким чином послаблено надзвичайно важливий напрямок роботи Міністерства.

Ми, керівники установ природно-заповідного фонду України, підпорядкованих Міністерству та представники організацій громадянського суспільства, що займаються питаннями захисту та збереження ПЗФ, глибоко стурбовані катастрофічним браком кадрів в Департаменті ПЗФ взагалі, і зокрема фахівців цієї специфічної галузі природоохорони.

У вкрай важкий період 2021-2022 років з Департаменту звільнились кваліфіковані спеціалісти, які багато років формували природно-заповідний фонд України. Але ті працівники, що залишились, у 2022 році – не лише **утримали ситуацію** стабільною, зберегли установи, а й вдосконалювали роботу діючих установ, розбудовували новостворені національні парки і щоденно вирішують критично важливі питання галузі.

Більше 50 установ ПЗФ в управлінні – це надзвичайно великий пласт роботи, адже під час повномасштабної війни в установах ПЗФ з'явилися нові ризики - дуже загострилися кадрові питання (через мобілізацію та еміграцію частини працівників), чимало проблем з дотриманням режиму територій під час воєнного стану, обмеження щодо охорони та безпосереднього руйнування екосистем через бойові дії, мінування та будівництво фортифікаційних споруд. Залишаються чимало невирішених земельних питань, як і питання розширення існуючих та створення нових об'єктів ПЗФ, наукова діяльність, питання природокористування (погодження лімітів), організація ефективної просвітницької роботи в умовах воєнного стану, розвитку рекреаційного напряму при наявних обмеженнях – такий великий об'єм роботи **фізично неможливо охопити** і якісно виконати **маленькому колективу і без керівника!** Незважаючи на їх зусилля, неможливо виконати об'єм роботи, розрахований на структуру з повністю укомплектованим штатом. Перебуваючи у стані постійного стресу через війну, надмірного навантаження, працівники потерпають від морально-психологічного виснаження, що призводить до хвороб, а в роботі до порушення

встановлених термінів та підвищення рівня ризику скоєння помилок, що значно знижує її ефективність і результативність. Через це спеціалісти будуть йти з Департаменту ПЗФ. Що отримаємо натомість? – нових людей, які через відсутність спеціальних знань та практичного досвіду будуть припускатись помилок, що може мати негативні наслідки для галузі в цілому!

Період каденції директора Департаменту ПЗФ Едуарда АРУСТАМЯНА припав на вкрай складні роки ковіду та повномасштабної війни в Україні. В важкі часи, коли держава несе шалені втрати, зокрема й охоронювані території, через руйнування та окупацію, керівником Департаменту ПЗФ була організована робота щодо системної комунікації з усіма установами природно-заповідного фонду, що віднесені до управління Міндовкілля. Щоденні інформування про ситуацію в установах, щотижневі обговорення он-лайн поточних проблемних питань, консультації та семінари зокрема з питань сплати земельного податку, мобілізації, комунікації з військовими та організації роботи в прикордонних районах. Керівник володів ситуацією в галузі в режимі реального часу. Жоден парк та заповідник не залишалися поза увагою, відчували підтримку від керівництва Департаменту, як і має бути! Варто зазначити, що такої комунікації та підтримки не було при попередніх керівниках. Також Е.Арустамян, як керівник Департаменту ПЗФ очолював робочі групи та експертні ради і гідно представляв Державу на міжнародному рівні.

Громадські організації, що займаються питаннями захисту довкілля, створення об'єктів ПЗФ, вважають, що рівень діалогу й співпраці з Едуардом Арустамяном, як директором Департаменту ПЗФ, є стратегічним й конструктивним, з чіткими спільними завданнями й розумінням необхідності збереження та захисту територій ПЗФ, як національного надбання для майбутніх поколінь українців. А наявність постійного діалогу з представниками громадянського суспільства це запорука швидкої реакції на події та запобігання ймовірним порушенням. Представники громадських організацій надають високу оцінку професійним діям Е. Арустамяна на досить часті звернення з невідкладних питань.

Кадрова криза в державних установах - серйозна проблема для України. Тому вкрай важливо зберегти потенціал - людей, які здатні ефективно працювати у складних умовах з обмеженими матеріальними та людськими ресурсами, не лише приймати адекватні рішення в кризових випадках, а ще й розвивати природоохоронну галузь!

Ми всі були налаштовані і очікували на реформу в галузі заповідної справи – створення Агенції – державного органу, що забезпечує формування

і реалізує державну політику у сфері заповідної справи, натомість ми спостерігаємо стагнацію, що може призвести до руйнування не лише Департаменту ПЗФ, а й природоохоронної галузі! Це дуже небезпечно, з врахуванням обмежених ресурсів на виконання цілої низки євроінтеграційних вимог.

Зважаючи на вищезазначене, просимо врахувати думку керівників та колективів ПЗФ, представників громадських організацій щодо поновлення на посаді Е.Арустамяна. Вважаємо, що зміна керівника має відбуватись із збереженням спадкоємності традицій і примноження здобутків попередників. Вона (зміна) має бути обгрунтованою і не нести додаткові стреси та загрози для галузі, особливо під час війни. Це забезпечить стійкість процесів розвитку природно-заповідної справи в Україні і її обов'язкового розквіту.

18.02.2024

ГО “Зелений лист” (Одеса) - Владислав Балінський, голова ГО

ГО “Спілка порятунку Голосіїва” (м. Київ) – М. Ю. Михалко, голова ГО.

ГО “Екозагін” (м. Київ) – М. П. Погребиський, голова ГО.

БО “Київський еколого-культурний центр” – Борейко В. Є., Заслужений природоохоронник України, директор.

Таращук М. В., кандидат біологічних наук, член НТР НПП “Голосіївський”, співавтор видання “Червона книга України”(2009 р.).

Русін Д. В. (Голосіївський р-н, м. Київ).

Нестеренко Т. О. (Голосіївський р-н, м. Київ).

Нестеренко О. Є. (Голосіївський р-н, м. Київ).

ГО “Відродження природної спадщини”, доктор біологічних наук (екс-керівник НПП “Тузлівські лимани” у 2015-2017 рр), Іван Русев, голова ГО

НПП “Тузлівські лимани”, Ірина ВИХРИСТЮК, в.о. директор

Черемський природний заповідник, Володимир МИРКА, в.о. директора

Природний заповідник “Дніпровсько-Орільський”, Марія ТРИФАНОВА, директор.

НПП "Приазовський" Дмитро ВОЛОВИК, директор

Нижньодністровський НПП, Сергій КРОТОВ, директор

НПП “Хотинський” Георгій ПОПОВЕЦЬКИЙ, в.о. директора

НПП “БІЛОБЕРЕЖЖЯ СВЯТОСЛАВА” Віктор КОВАЛЬ директор

Яворівський національний природний парк, Сергій МАРУНЯК, директор
НПП «Джарилгацький» Ірина САБАШЕНКО, директор
Карпатський біосферний заповідник Микола РИБАК, директор
Заступник голови комітету аграрного, земельного та довкілля права
Національної асоціації адвокатів України, адвокат Софія ШУТЯК
Директор ГО «Центр економіко-правової аналітики» професор, доктор
екоп.наук Данило ВАНЬКОВИЧ
Національний природний парк «Синевир» Микола ДЕРБАК, директор
НПП «НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ» директор ЧАЧІБАЯ Олексій Григорович
Директор ГО «Українське товариство охорони птахів» (BirdLife Ukraine)
Олег ДУДКІН
НПП «Дністровський каньйон» Степан МИРОНЮК, в.о.директора
Природний заповідник «Горгани» Ярослав ПЕТРАЩУК, директор
НПП „Залісся“ Тарас КОГУТ, директор
НПП «Вижницький» Галина МАРЧУК, директор
ГО «Товариство Синій Вир» Василь Росада, голова ГО
Ужанський НПП Ярослав ШУКАЛЬ, директор
ГО «Лісові ініціативи і суспільство», Дмитро Карабчук, виконавчий директор
НПП «Черемоський» Роман ЄРЕМА директор
ГО «Зелена Сила», голова ГО - Андріана Байло
ГО «Надбистрицька Гуцульщина» Лілія СИНЯК, голова ГО
Природний заповідник «Медобори» Іван ФІЛЬ, заступник директора -
головний природознавець
Сергій Гладкевич, журналіст, член Робочої групи з питань заповідної справи
Комітету екополітики Верховної Ради України
НПП «Пирятинський», директор Максим Варава
НПП «Дермансько-Острозький», Олександр ВЕРЦЕХА, директор
НПП «Хотинський» Георгій ПОПОВЕЦЬКИЙ, директор
НПП «Кармелюкове поділля», Олександр РОМАНЧУК, директор
Мезинський НПП, Ніна СИМОНЕНКО, директор
Гетьманський НПП, Олександр КВАРТА, в.о. директора
НПП «Білобережжя Святослава», Павло ХОЛОДНЯК заст.директора